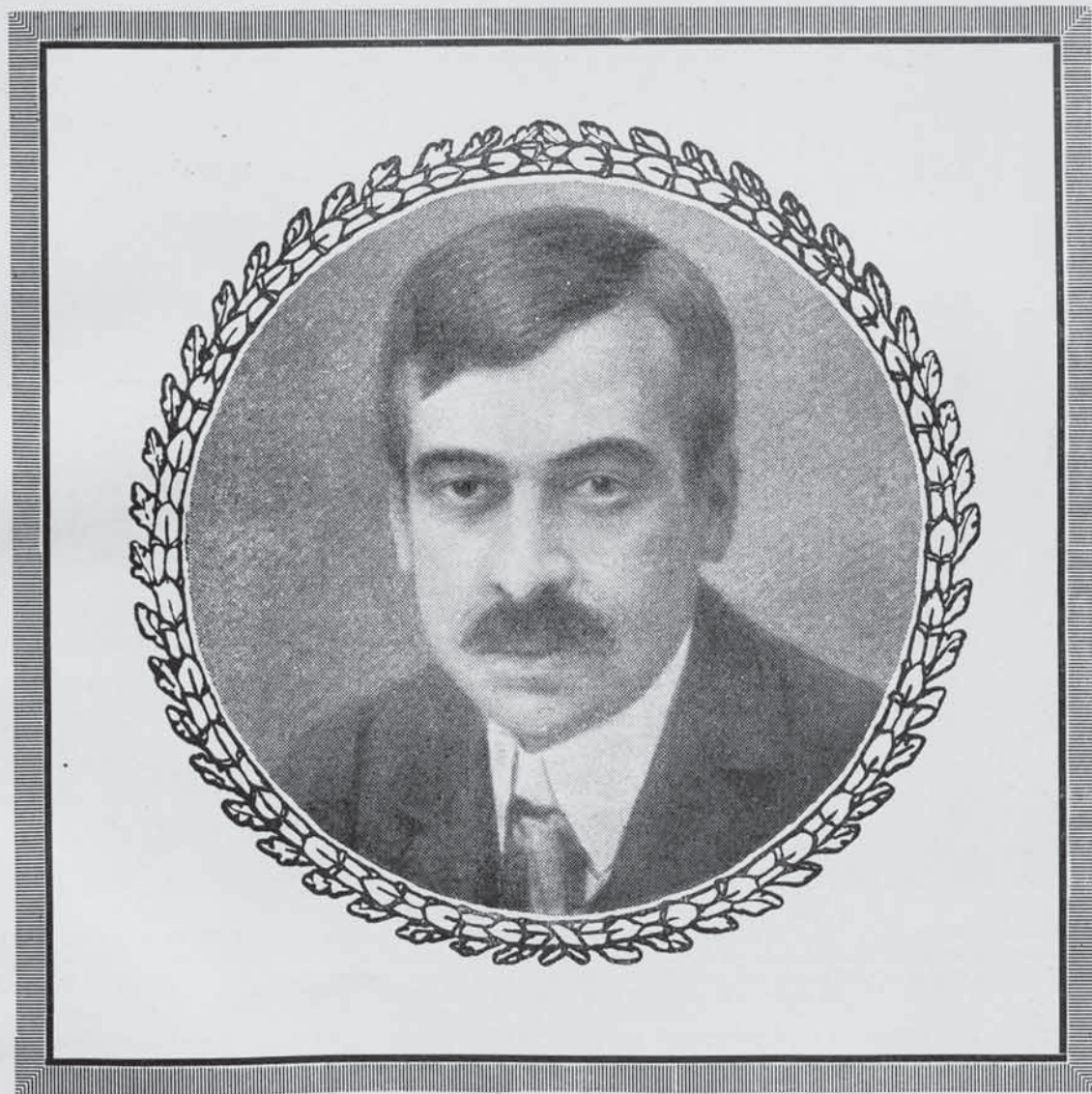

ИЛЮСТРАЦИЯ ИЛИНДЕНЪ

Редакторъ: ПЕТЪРЪ МЪРМЕВЪ

Редакция и Администрация: София, улица Алабинъ, 30. — Телефонъ 19-32.

П ъ й о К. Я в о р о в ъ

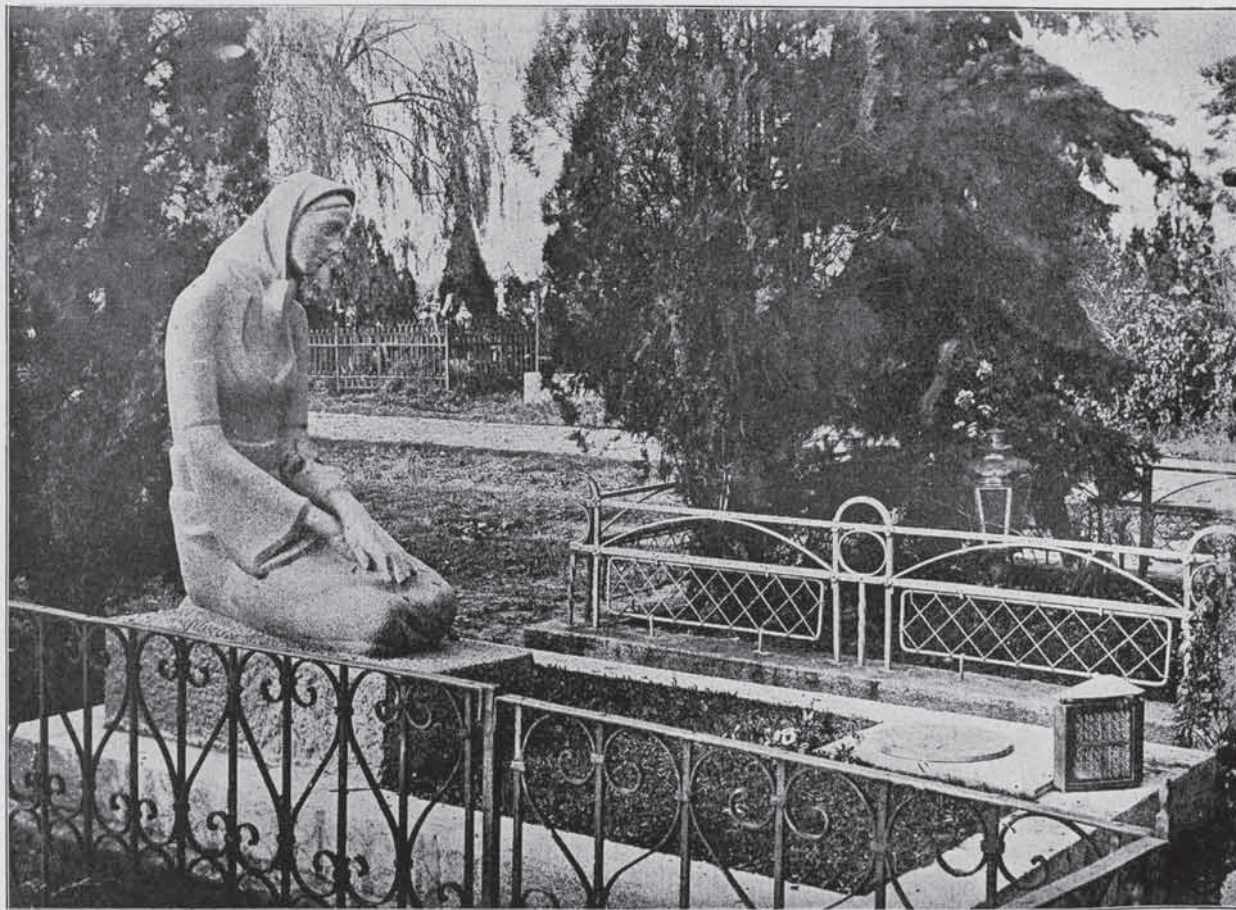
Когато преди петнадесет години вестта за трагичния край на поета-революционеръ П. К. Яворовъ, следъ като бѣ потресла всичко будно и честно въ българската столица, отлитна съ свѣтквична бързина на югъ къмъ Македония, къмъ онзи български край, надъ чиито скръбни дни сждбата що току жестоко се бѣ подиграла, изпращайки му ново и по-черно робство, не бѣха тамъ малцина онѣзи, чиито сърдца се свиха отъ болка на мъчителна осиротялостъ. Защото съ най-хубавото отъ своя животъ и дѣло Яворовъ принадлежеше на

Македония. Не напразно приповтаря той въ предсмъртното си писмо до своя вѣренъ приятель Тодора тази истина. Будна и борческа Македония го считаше отдавна свой.

Връзката, която свърза така здраво този неспокоенъ синъ на Балкана съ чедата на легендарнитѣ македонски планини, не възникна случайно. Носещъ дълбоко въ душата си нестихващитѣ струи на пламенно братолюбие и дълбока човѣчностъ, криещъ въ бурната си съвѣсть неударжима отврата срещу всичко, белязано съ знака на човѣшко наси-

лие, той намъри въ обществото на македонскитѣ революционери онази срѣда, гдето единствено бѣ властенъ да даде воленъ избликъ на накупѣлата си отъ болка предъ човѣшкитѣ страдания душа. Той живѣ и се бори за Македония така, както малцина преди и следъ него. За него борбата бѣше нѣщо повече отъ единъ бунтъ срещу тирани и потисници. Тя бѣ борба срещу злия човѣшки демонъ, срещу злото начало въ живота изобщо. Ето защо, въ вихъра на своето възмушение предъ

ментъ, но тѣхната зломрачност убива. А сжщиятъ Яворовъ, авторътъ на „Безсъници“, написа и незабравимитѣ „Хайдушки пѣсни“, написа и „Хайдушки купнения“. Истинското спокойствие и удовлетвореност на своя неспокоенъ духъ Яворовъ намъри въ борбата, рамо до рамо съ македонския четникъ. И никой до днесъ не е вникналъ по-дълбоко отъ него въ духа на този борецъ срещу човѣшката неправда, никой не се е вживявалъ по-крепко съ трепетитѣ на неговата душа. Хайдушкитѣ пѣсни,

Гробътъ на Пѣйо К. Яворовъ въ Софийскитѣ гробища и надгробниятъ му паметникъ, въздигнатъ по инициативата на Софийската македонска младежка организация, която носи неговото име, и при съдействието на особенъ граждански комитетъ. Освещаването и откриването на паметника стана при голѣма тържественост на 17. октомврий отъ настоящата 1929 година.

вида на безкрайното човѣшко страдание той не се колебаеше да хвърля проклятия къмъ всичко и всички, къмъ самия Богъ дори. Тази борба бѣ и единствениятъ свѣтълъ лжчъ въ неговия нерадостенъ животъ. Всѣки, който прочете днесъ стиховетѣ му и мине по стѣлките на неговия животъ, ще види, че колчемъ този избраникъ на духа се е опитвалъ да се затвори въ себе си и да търси успокоение, ровейки се въ дълбинитѣ на своята богата и разнообразна душа, винаги се е изпръчвалъ предъ една безизходностъ и е изпадалъ въ бездѣнната пропасть на нечовѣшко страдание и отчаяние. Въ историята на българската литература нѣма примѣръ на по-безутешно и по-горчиво изплакани пѣсни. Наистина, въ тѣхъ е разкрита една велика въ своята дълбочина душа, намѣрилъ е отражение единъ гениаленъ поетически темпера-

тѣзи истински перли на българската поезия, свидетелствувать ясно за това.

Името на Яворова ще бжде вписано съ незаличими букви въ историята на македонското освободително движение не само поради това, че съ мощната си поетическа интуиция превъплоти въ чудни образи цѣлия вътрешенъ миръ на македонския четникъ, неговитѣ копнежи и възторзи, неговата примирена и тѣпа болка, но и поради това, че години наредъ стоя буденъ било съ перо, било съ оржие въ ржка въ служба на брата робъ. Вѣренъ и нераздѣленъ другаръ на македонскитѣ великани Дѣлчевъ и Александровъ, той бѣ проникнатъ напълно отъ духа на водената борба и можеше всѣки мигъ съ достоинство да я защити идейно, а когато станѣше нужда не скѣпѣше и живота си. Велика благодарностъ дължи Македо-

ния на този несрѣтникъ, който ѝ служи и я обикна безкрайно и който умрѣ съ нейното име на уста.

Днесъ, петнадесетъ години следъ смъртта му, неговата фигура израства още по-мощна и по-внушителна предъ насъ. Дългиятъ нанизъ отъ години на можаха да заличатъ спомена за този великанъ на българския духъ; не можаха да хвърлятъ сѣнка върху неговата свѣтла паметъ и безбройнитѣ хули и клевети, които този преследванъ непрестанно отъ

жестокия бичъ на сждбата трѣбваше да понесе въ края на своя животъ. И днесъ въ усиленото и мрачно за македонца робъ време, повече отъ всѣки другъ пжтъ дългъ ни се налага да тачимъ неговото име. Вървейки по стжпкитѣ на неговия примѣръ, ние най-достойно ще се отблагодаримъ къмъ неговата толкова самоотвержена и безкористна служба за нашия поробенъ народъ.

Кирилъ Мирчевъ.